

Република Србија
ПРИВРЕДНИ АПЕЛАЦИОНИ СУД
3 Пж 5710/18
27.08.2020. године
Београд

ПРИВРЕДНИ АПЕЛАЦИОНИ СУД, у већу састављеном од судије Младена Николића, председника већа, судије Драгана Драговић и судије Светлане Ђуровић, чланова већа, у правној ствари тужиоца Земљорадничка задруга „Тутин“ - у стечају, Тутин, III Санаџачке бригаде бб, чији је пуномоћник Душан Самарџић, адвокат из Крушевца, ул. Балканска бр. 8, против туженог Земљорадничка задруга „Пољопромет“ Чачак, чији је пуномоћник Јасминка Николић, адвокат из Чачка, ул. Карађорђева бр. 1, ради поништаја судског поравнања, вредност предмета спора 100.000,00 евра, решавајући о жалби тужиоца изјављеној против пресуде Привредног суда у Краљеву 2. П.107/2018 од 21.08.2018. године, у седници већа одржаној дана 27.08.2020. године, донео је:

РЕШЕЊЕ

УКИДА СЕ пресуда Привредног суда у Краљеву 2. П.107/2018 од 21.08.2018. године и предмет ВРАЋА првостепеном суду на поновно суђење.

Образложење

Пресудом првостепеног суда под означеним бројем, у ставу I изреке, одбијен је као неоснован тужбени захтев којим је тужилац тражио да се утврди да је апсолутно ништаво и да не производи правно дејство судско поравнање закључено пред Основним судом у Новом Пазару, Судска јединица у Тутину, Р 3 бр. 199/14 од 10.11.2014. године, којим је тужилац туженом на име накнаде за непокретности купљене Уговорима о купопродаји Ов. бр. 318/68 од 20.09.1968. године и Ов. бр. 474/70 од 24.09.2070. године, преузео обавезу да преда у својину непокретности који су ближе описане овим ставом, у укупној површини од 18.85,50ха, уписане у Листу непокретности бр. 10 КО Веље Поље. У ставу II изреке ове пресуде обавезан је тужилац да туженом накнади трошкове парничног поступка у износ од 1.082.580,00 динара.

Против наведене пресуде тужилац је благовремено изјавио жалбу побијајуће је у целости из свих законом предвиђених разлога, па у смислу образложених навода жалбе предлаже да се укине и предмет врати првостепеном суду на поновно суђење.

Одговор на жалбу није поднет.

Испитујући законитост и правилност пресуде применом члана 386. став 3. Закона о парничном поступку, Привредни апелациони суд налази да је жалба основана.

По становишту другостепеног суда, основано се у жалби на посредан начин указује на постојање битне повреде поступка из члана 374. став 2. тачка 12. Закона о парничном поступку, с обзиром на то да постоји противречност између изреке и разлога датих у образложењу, у ком нису дати разлози о свим битним чињеницама, док они који су дати су нејасни, противречни једни другима, стању у списима предмета и изведеним доказима па се због постојања ових повреда поступка за сада не може са сигурношћу испитати њена правилност и законитост.

Према стању у списима, предмет спора из коначно опредељеног тужбеног захтева из поднеска тужиоца од 18.04.2017. године, је захтев тужиоца за утврђење да је ништаво и да не производи правно дејство судско поравнања које је закључено пред Основним судом у Новом Пазару, Судска јединица у Тутину РЗ бр. 199/14 дана 10.11.2014. године, између парничних странака. Према наводима тужиоца, у време закључења поравнања све катастарске парцеле (осим Кп. бр. 340/8 „Питома ливада“ Веље Поље), нису биле у власништву тужиоца, већ у својини Републике Србије, док је тужилац био само корисник, па је за располагање овим парцелама била потребна сагласност Владе Републике Србије, која није добијена. Због тога је према становишту тужиоца овакво судско поравнање закључено супротно члану 27. Закона о јавној својини, па као такво апсолутно ништаво. Тужилац је током поступка истицао да су овако закљученим поравнањем парничне странке располагале имовином која није била у њиховој својини, док је већи део тих непокретности у међувремену отуђен или враћен ранијим власницима, на основу Закона о национализацији, што је супротно и члану 3. став 3. Закона о парничном поступку, који прописује да суд неће дозволити располагање странкама које су у супротности са принудним прописима, јавном поретку, правилима морала и добрим пословним обичајима.

У току првостепеног поступка је утврђено је да је судским поравнањем од 10.11.2014. године, између парничних странака постигнут споразум да тужилац преда туженом парцеле из Листа непокретности бр. 10 КО Веље Поље, које су таксативно набројане, да се споразум односи на парцеле које су раније купљене Уговорима о купопродаји од 20.09.1968. године и 24.09.1970 године. Велики део тих парцела у међувремену је променио власника и више нису уписане на тужиоца, већ на трећа лица, па самим тим противник предлагача, овде тужилац, предлагачу, овде туженом, по Записнику о поравнању треба да преда друге непокретности које сада има у свом поседу. Даље је утврђено да законски заступник противника предлагача не оспорава предлог предлагача да му се у замену за друго земљиште које је у међувремену отуђио предају парцеле таксативно побројане у судском поравнању.

Првостепени суд је утврдио да је правноснажном пресудом на основу признања Основног суда у Новом Пазару, Судска јединица у Тутину П.бр. 1137/15 од 06.04.2016. године, утврђено право својине у корист тужиоца, у тадашњем листу непокретности бр. 10 КО Веле Поље, на спорним парцелама, а из образложења ове одлуке произлази да Република Србија није оспорила да је тужилац стекао право својине на овим непокретностима у складу са одредбама чл. 20. и 33. у вези са чл. 28. Закона о основама својинско правних односа, односно куповином од власника – физичких лица, те одржајем, као и да је актуално стање у катастру непокретности, тако да се предметне непокретности воде као својина тужиоца.

Оценом навода парничних странака и изведених доказа становиште првостепеног суда да у конкретном случају нису испуњени законом прописани услови из члана 103. Закона о облигационим односима, па одбија као неоснован тужбени

захтев у целости и доноси одлуку као уставу I изреке побијане пресуде. Према становишту првостепеног суда, тужилац на коме је био терет доказивања није суду током поступка доставио доказ да су испуњени законом прописани услови за поништај судског поравнања. Ово посебно имајући у виду утврђену чињеницу да се у катастру непокретности спорне парцеле сада воде као својина тужиоца.

По становишту другостепеног суда не може се за сада прихватити као правилан овакав материјалноправни закључак првостепеног суда, па су с обзиром на учињену битну повреду поступка испуњени законски услови за укидање побијане пресуде.

Судско поравнање има снагу уговора и према члану 321. и 322. Закона о парничном поступку који је био на снази у време сачињавања, поравнање је дефинисано као споразум странака о предмету спора и означава крај парнице у којој је настало. Оно има и снагу судске одлуке, јер представља извршну исправу на основу које се може тражити принудно извршење и сметања је за вођење друге парнице о истој правној ствари. Међутим, поравнање је и споразум о праву које је предмет спора. То му даје и својство материјалноправног уговора предвиђеног одредбама члана 1089. и 1098. Закона о облигационим односима и управо зато судско поравнање се може побијати у посебном поступку у коме се тражи утврђење његове ништавости. Један од разлога ништавости судског поравнања јесте непоштовање процедуре приликом његовог закључења, јер у ситуацији, ако приликом постизања судског поравнања није иста испоштована, а која је прописана принудним прописима, за располагање одређеним правом или стварима које су посебном режиму тако поступање, закључено судско поравнање чини ништавим.

У конкретном случају, поравнање које је закључено између тужиоца и туженог има садржину и правну природу уговора о промету непокретности па стога, да би се његова правна ваљаност испитала и утврдило да ли је исто пуноважно или ништаво морају се имати у виду прописи којима је у моменту сачињавања судског поравнања била регулисана процедура преноса права својине на непокретностима у државној својини. То даље значи, да је првостепени суд требало да цени ли је за закључење овог поравнања било неопходно да се прибави сагласност Владе Републике Србије, с обзиром на то да су у тренутку када је закључено спорне непокретности биле у власништву Републике Србије, а тужилац је био само њихов корисник. Дакле, првостепени суд је требало да цени и да у побијаној одлуци да разлоге, да ли је овакво располагање било противно принудном пропису, односно члану 27. Закона о јавној својини, из разлога што према наводима тужиоца пре његовог закључења није обезбеђена сагласност Владе Републике Србије за располагање предметним парцелама, а такође је требало ценити да ли је исто апсолутно ништаво, у смислу члана 33. Закона о основама својинскоправних односа, имајући у виду да тужилац није био власник непокретности које су биле предмет располагања, па стога исте није ни могао да преноси на туженог право својине.

Како о овим битним чињеницима у побијаној пресуди нису дати разлози, то је иста требала да буде укинута.

Погрешно је и позивање суда на правноснажну пресуду на основу признања Основног суда у Новом Пазару, Судска јединица у Тутину, П. бр.1137/15 од 06.04.2016. године, којом је утврђено право својине на спорним непокретностима у корист тужиоца, јер је иста донета након закључења судског поравнања од 10.11.2014. године, које има садржину и правну природу уговора, као и на извештај РГЗ-СКН Тутин, од 08.06.2017. године, из кога је утврђено да су све кат. парцеле (осим КП. бр. 340/8 КО Веље Поље) сада у власништву тужиоца, јер се правна ваљаност судског поравнања у поступку за утврђење ништавости истог цени у односу на прописе који су били на снази у време његовог закључења.

Посебно ће првостепени суд ценити да је чланом 339. Закона о парничном поступку, предвиђено да се судско поравнање може побити само тужбом, а да ако исто буде поништено, поступак се наставља као да није било ни закључено, при чему се тужбом може тражити поништај поравнања у случајевима постојања разлога његове рушљивости, односно утврђење његове ништавости, код постојања разлога за апсолутну ништавост поравнања, те у зависности од тога у наставку поступка донети одговарајућу одлуку у овој правној ствари.

У поновљеном поступку, првостепени суд ће отклонити све неправилности на које му је указано од стране другостепеног суда, па ће поновном оценом навода парничних странака и изведених доказа донети нову и на закону засновану одлуку у овој парници у којој ће дати јасне и разумљиве разлоге о свим наведеним битним чињеницама и уз правилну примену материјалног права поново одлучити о захтеву тужиоца.

У зависности од коначног успеха странака у спору првостепени суд ће донети и нову одлуку о парничним трошковима у овој правној ствари.

Из наведених разлога, на основу чл. 391. Закона о парничном поступку одлучено је као у изреци.

ДД/ЉС/ЕВ

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА-СУДИЈА

Младен Николић, с.р.

За тачност отправка